

Dorpscanon van Folsgeare

De smederij van Folsgeare

© Foto uitg. van der Meulen bv Sneek

De smederij van Folsgeare

Op 6 april 1870 legt Sybe Cornelis Nijdam de eerste steen voor een huis met smederij aan de Tsjaerddyk (40).

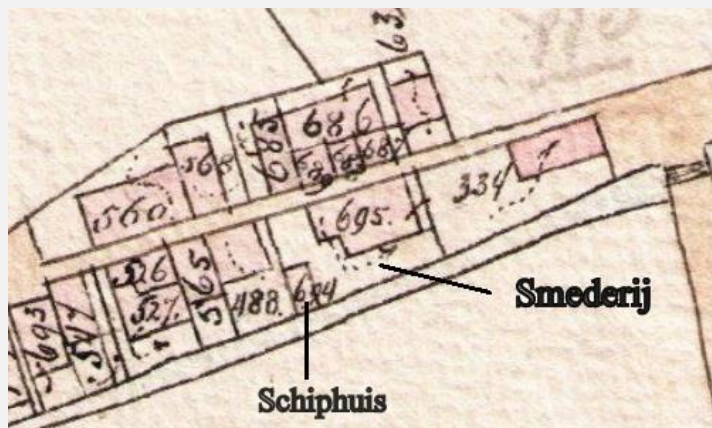

Op 22 mei 1870 trouwt Sybe Cornelis zijn dochter Trijntje met smidsknecht Lourens Lutgendorff uit Sneek. Sybe wil dat het jonge stel na hun huwelijk een goede start kan maken. Hij heeft daarom een overeenkomst gesloten met timmerman Pieter Willems Twijnstra uit Folsgeare. Pieter Willems bouwt aan de Tsjaerddyk een smederij en Lourens Lutgendorff zal het pand voor tenminste vijf jaar huren, voor een bedrag van fl 169, - per jaar. Sybe Corenelis Nijdam staat , als eigenaar van een scheepswerf in Sneek, voor het jonge stel garant.

Dorpscanon van Folsgeare

De smederij van Folsgeare

Op het perceel staat dan nog het schiphuis van rond de 8 m2 dat bij de herberg/winkel op Tsjaerddyk 38 hoort.

Lourens en Trijntje vestigen zich volgens plan na hun huwelijk aan de Tsjaerddyk. Lourens Lutgendorff is een zeer eigenzinnig persoon en hij ligt al snel met de kerkvoogden en andere mensen in het dorp overhoop. Na vijf jaar houdt Lourens Lutgendorff het dan ook voor gezien in Folsgeare en koopt hij de smederij van Ynte Roode in Makkum.

Timmerman Pieter Willems Twijnstra vertrekt uit Folsgeare en wordt boer in Abbega. Hij wil van de smederij af en zet de zaak te koop. Reinder Hendriekus Monkel, stadsomroeper uit Sneek, brengt een bod uit van fl 1661, - . Dit bod wordt afgewezen en het pand wordt uit de verkoop gehaald. Na het vertrek van Lourens Lutgendorff in mei 1875, komt Albert de Hond als nieuwe huurder in het bedrijfspand voor een termijn van twee jaar. Hij betaalt een aanzienlijk lager huurbedrag van fl 140, - per jaar.

Twijnstra wil toch van het pand af en in 1876 komt het weer te koop. Petrus Jentjes Greydanus, landbouwer te Oosthem, wordt voor fl 1740, - de nieuwe eigenaar.

Hein Siedzes Heinsius (uit Workum) trouwt in mei 1879 met Durkje Boersma (uit Gauw).

Hein en Durkje kopen de smederij en Hein wordt de nieuwe smid in het dorp. De smederij loopt in de beginjaren goed. Heinsius adverteert regelmatig met nieuwe producten, maar rond 1910 staat het er slecht voor. De koemelkerij op Tsjaerddyk 26, welke Heinsius voor zijn dochter Sytske heeft laten bouwen, was waarschijnlijk net teveel van het goede. In januari 1911 wordt het faillissement van Hein Heinsius uitgesproken en komt de smederij te koop.

Dorpscanon van Folsgeare

De smederij van Folsgeare

Hendrik Faber uit Warns koopt de smederij en verkoopt deze in hetzelfde jaar aan Andries Bouma uit Oosterzee. Andries Bouma is een vooruitstrevend ondernemer die met zijn tijd mee gaat. Hij is de eerste in het dorp die een auto heeft. Het kenteken van zijn auto B-1862 is afgegeven rond 1918.

Andries Bouma weet hoe belangrijk reclame maken is, zoals blijkt uit de briefkaart met een afbeelding van een graskeermachine met metalen zitting om achter een paard te spannen.

Naast de smederij begint hij met de verkoop van maaimachines, fietsen en bromfietsen. Het pand is te klein om alles te kunnen opslaan. Hij koopt “de Tempel” ertegenover, een pand met zes woningen. Van drie woningen wordt een nieuw magazijn gemaakt. Hij verhuurt de andere drie.

In 1920 maakt hij het toegangshek naar de kerk met het opschrift “Memento Mori”.

foto db Folsgeare

Meinte Abma, die op Carpe Diem woont, vindt het zo mooi, dat hij ook een hek laat maken voor zijn boerderij. De hekpalen bij de boerderij staan er nog, het hek is in de loop van de jaren verdwenen.

Folsgeare is echter te klein voor deze ondernemer en hij verkoopt de zaak. Andries Bouma vertrekt naar Sneek.

Dorpscanon van Folsgeare

De smederij van Folsgeare

Op de hoek van de 2e Oosterkade en de Leeuwarderweg staat de voormalige stadsherberg die door Bouma wordt gekocht.

Het pand waar Andries in 1931 en daarna zijn zoon een elektriciteits- en fietswinkel in heeft, staat later ruim 10 jaar leeg, maar blijft bekend als het Bouma pand.

Beint Sipkes Douma, smid uit Witmarsum, is in 1919 getrouwd met Attje Strikwerda uit Witmarsum. Na hun huwelijk blijven ze daar nog even wonen, in mei 1920 vestigen ze zich in Bozum. Daar wordt dochter Antje geboren.

Beint Douma koopt de smederij in Folsgeare.

Op 19 mei 1923 verhuist het gezin naar Folsgeare naar de smederij aan de Tsjaerddyk.

LC 1923

Smid Douma werkt niet alleen in Folsgeare, maar gaat ook de provincie in. Hij krijgt in 1924 een contract bij de gemeente Leeuwarden.

LC 1924

Dorpscanon van Folsgeare

De smederij van Folsgeare

Links het huis met de smederij eind jaren 20 van de vorige eeuw.

De smederij is bedekt met klimmer en heeft een uithangbord waar “Gedipl. Hoefsmid” op staat.

Beint Sipkes krijgt in de jaren 30 te maken met de crisis en “de Tempel” gaat in de verkoop.

In 1934 verkoopt hij de smederij aan Bauke Annema, die al op 20-jarige leeftijd smidsknecht is geworden in Drachten. Bauke trouwt met Hinke van Wijngaarden uit Dedgum. Ze krijgen vier kinderen. Oudste zoon Jelle is boerenknecht en werkt o.a. op Strûpenkeal bij Willem van der Velde. Zoon Tjitte en dochter Tjitske trouwen en vertrekken uit Folsgeare.

Net als in alle dorpen, heeft de middenstand het moeilijk en sluiten winkels de deuren. Ook de smederij ontkomt hier niet aan en in oktober 1964 besluit Bauke om in loondienst te gaan.

Hij komt terecht bij carrosseriebouw Rijkema op ‘it Eilân’ in Sneek. Veertien dagen nadat hij daar is begonnen, brengt zijn vrouw Hinke hem op zondagmorgen 8 november 1964 een kop thee op bed. Dan blijkt dat Bauke is overleden, waarschijnlijk aan een hartstilstand.

Hinke Wijngaarden blijft achter met de kinderen Jelle en Gepke, die beiden nog thuis wonen.

Dorpscanon van Folsgeare

De smederij van Folsgeare

Er is een eind gekomen aan de smederij en als Gepke ook trouwt, blijft de vrijgezelle Jelle bij zijn moeder wonen. Op 22 mei 1987 overlijdt Hinke en woont Jelle alleen in de smederij. Hij krijgt kennis aan Karin Romein uit Workum. Jelle en Karin trouwen op 11 september 1991. Jelle verhuist naar Workum en de smederij komt in de verkoop.

De nieuwe eigenaren van de voormalige smederij zijn Evert Londema en Aaltje Mulder. Vervolgens wonen Rene Dijkstra en zijn vrouw Frels Spoelstra in het huis. Door een scheiding gaat het pand in 2009 weer in de verkoop.

Vervolgens komt Clasina Flapper met haar zoon Mart in de woning. Opnieuw worden er in de oude smederij dingen gecreëerd. Clasina, beeldend kunstenaar, neemt de smederij namelijk in gebruik als atelier.

foto Wytske Heida

Het gebouw
anno 2021

Dorpscanon van Folsgeare

De smederij van Folsgeare

Colofon

Tekst: Atse Bruin

Bewerking: Wytske Heida

Foto's: Atse Bruin, uitg. van der Meulen bv Sneek, Wytske Heida, archief db Folsgeare

Disclaimer: Voor alle foto's geldt, dat er zorgvuldig is uitgezocht wie de eigenaar is en is toestemming gevraagd en gekregen voor gebruik in dit venster. Vensters over personen zijn geplaatst na feedback met betrokkene. Mocht er desondanks iets niet correct zijn, gelieve de redactie te informeren.